

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Pf.III.20.145/2023/6.

A felperes:

felperes neve Kft. (felperes székhelye)

A felperes meghatalmazott jogi képviselője:

Zamecsnik, Pósfai és Társai Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Zamecsnik Tamás ügyvéd,
ügyvédi iroda címe)

Az alperes:

alperes neve (alperes székhelye)

Az alperes meghatalmazott jogi képviselője:

Bihary, B. Szabó, Jean, Zalavári és Társai Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Bihary Ákos ügyvéd,
ügyvédi iroda címe)

A per tárgya:

Szerződésen kívüli kártérítés

Az elsőfokú bíróság neve és megfellebbezett határozatának a száma:

Szolnoki Törvényszék 25.P.21.004/2021/22.

A fellebbező fél és a fellebbezés sorszáma:

A felperes, 25.P.21.004/2021/24.

Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 3 000 000 (hárommillió) forint másodfokú eljárási költséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S

A tényállás

[1] személy 1 neve 2017. év első felében közvetítőként eljárva megkereste az alperes polgármesterét és több képviselő-testületi tagot azzal, hogy az E... Szolgáltató Betéti Társaság napelemparkot kíván létesíteni Magyarország keleti térségében, amely beruházás kedvező volna a településnek.

[2] Az E... Szolgáltató Betéti Társaság a felperessel és a B...1 Korlátolt Felelősségű Társasággal együttműködve, a Magyar Fejlesztési Banktól felvenni szándékozott hitelből kívánta megvalósítani a napelemparkot, ehhez azonban alkalmas, többhektáros földterületre volt szükség, melyet az alperesi önkormányzattól kívánt bérbe venni a betéti társaság.

[3] A felperes 2017. január 4-én a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény (továbbiakban: Vet.) 11. § (3) bekezdése alapján a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatalhoz fordult kérelemmel a kötelező átvétel időtartamának és a kötelező átvétel alá eső villamos energia mennyiségének megállapítása iránt a kérelmében szereplő napelemes kiserőmű vonatkozásában. A hivatal 2017. február 3-án a felperest hiánypótlásra hívta fel, amely alapján az utolsó hiányzó dokumentum benyújtása a hivatalhoz 2017. május 15-én megtörtént.

[4] Az alperes polgármestere, személy 2 neve – személy 1 neve egyeztetve – nem zárkózott el ilyen beruházás megvalósításától a településen. A Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal hiánypótlási felhívása és annak hivatali vizsgálata érdekében, hogy a településen megvalósítható-e a napelempark 2017. május 12-én két tulajdonosi hozzájáruló nyilatkozatot adott. Az egyik nyilatkozatban hozzájárult, hogy a felperes a Vet. 3. § 32. pontja szerinti napelemes kiserőmű létesítését engedélyeztesse az elsőfokon eljáró, területileg illetékes, műszaki biztonsági hatáskörben eljáró megyei kormányhivatalnál, valamint

engedélyeztethesse a kiserőmű közcélú villamosenergia-hálózatra való csatlakozását a területileg illetékes elosztói engedélyesnél az A... Zrt.-nél. A polgármester a másik nyilatkozatban kijelentette, tudomással bír arról, hogy az önkormányzat tulajdonát képező ingatlan1 helyrajzi száma. helyrajzi szám alatti ingatlanon az E... Betéti Társaság napelemes kiserőművet kíván létesíteni, amely tevékenységhez hozzájárul, azzal egyetért, ellene nem emel kifogást.

[5] A felperes kérelme alapján a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal 2017. május 26.-i határozatában megállapította a kötelező átvétel időtartamát és az átvétel alá eső villamos energia mennyiségét. A 495 kW teljesítményű napelemes kiserőműben megújuló energiaforrásból termelt villamos energia kötelező átvételének időtartamát a kötelező átvételi rendszerbe történő belépéstől számított 25 évben, a kötelező átvétel alá eső villamos energia mennyiségét ezen időszakra vonatkozóan 15100 MWh-ban (604 MWh éves mennyiséget alapul véve) állapította meg. A hivatal a határozatban felhívta a felperes figyelmét arra, hogy a kötelező átvételre való jogosultság megszűnik, ha a villamosenergia-termelés nem kezdődik meg a kereskedelmi üzem kérelemben meghatározott, tervezett időpontjától számított 1 éven belül. A határozat 1. számú melléklete szerint a kereskedelmi üzem kezdetének tervezett időpontja 2017. október 31. napja volt.

[6] Az alperes képviselő-testületének 2017. május 30.-i ülésén személy 2 neve polgármester tájékoztatta a megjelenteket, hogy az E... Betéti Társaság szeretné bérbe venni az ingatlan1 helyrajzi száma helyrajzi számú területet napelempark létesítése céljából 20+1 évre. Ennek érdekében szükséges az ingatlan1 helyrajzi száma helyrajzi számú ingatlan telekkönyvi megosztása. A beruházni kívánó cégek részéről személy 1 neve és személy 3 neve a képviselő-testületet tájékoztatták a napelempark telepítésével kapcsolatos műszaki kérdésekről. személy 3 neve elmondta, hogy az ingatlant azért kell megosztani, mert egy helyrajzi számon egy darab 500 kW-os napelempark jöhet létre, de szeretnének többet létrehozni, előreláthatóan hetet. Arról tájékoztatta még a képviselő-testületet, hogy geodétával ki kell mérni a területet, statikai földvizsgálatot kell végezni, általában ez számít a kivitelezéskor kritikus pontnak. személy 1 neve közölte, hogy a telekmegosztás felmerülő költségeit a cég vállalja, csakúgy, mint a kerítés felállításának költségeit is. Hangsúlyozta, minden költséget a beruházó áll, alapvetően terület bérletről van szó, csak a napelemek lesznek a területen, a hálózatra való csatlakozás is a bérlő költsége. A képviselő-testületi ülésen felvetődött az a kérdés, hogy mi történik, ha letelik a 20 év, amelyre személy 1 neve közölte, hogy „az már tárgyalás kérdése”. személy 2 neve polgármester elmondta, hogy a szerződésbe bele lehet írni, ha bármikor, bármilyen ok miatt megszűnik a szerződés, akkor a bérlő kötelessége és költsége a terület helyreállítása. személy 1 neve elmondta a képviselő-testületi ülésen azt is, hogy már elkészítettek egy tervezetet, amit át fognak küldeni, a tervezetből kimaradtak a helyrajzi számok, a tervezet a saját elképzeléseiket tartalmazza, ha jogász javítást tart szükségesnek, akkor azt majd átgondolják. Ilyen előzmények után a képviselő-testület a 136/2017. (V.30.) önkormányzati határozattal elvi hozzájárulását adta a napelempark létrehozásához, amennyiben a vonatkozó jogszabályok és előírások lehetővé teszik az E... Betéti Társaság számára a település neve ingatlan1 helyrajzi száma helyrajzi számú terület, 8 hektáros részén napelempark létrehozását. A határozat rögzítette még, hogy a napelempark kialakításához az ingatlan megosztása szükséges, melynek költségei a területet bérbe vevő E... Betéti Társaságot terhelik. A terület bérbevételére vonatkozó bérleti szerződés létrejöttéhez a képviselő-testület elfogadó határozata szükséges.

[7] A felperes 2017. június 6-án az A... Zrt.-hez bejelentette, hogy kiserőművet kívánnak létesíteni, és azt a közcélú elosztóhálózatra kívánják csatlakoztatni, illetve kérték a villamos közcélú elosztó hálózati csatlakozás műszaki-gazdasági feltételeinek meghatározását. Az igénybejelentés alapján az A... Zrt. tájékoztatta a kiserőmű közcélú hálózati csatlakozásának műszaki feltételeiről a felperest. Felhívta a figyelmet arra, hogy a kiserőmű 495 kW-os teljesítményét milyen feltételek esetén tudja fogadni. Minden, a megtápláló vezeték és az ahhoz csatlakozó vezetékek normáltól eltérő üzemállapota esetén a kiserőműnek le kell válnia a közcélú hálózatról, amelyre üzemviteli megállapodást kell kötni. A hálózati csatlakozásra (csatlakozási terv) és a villamos energia elszámolási mérésre (mérési terv) műszaki tervet kell készíteni, amelyet az A... Zrt.-hez felülvizsgálat és jóváhagyás céljából be kell nyújtani. A tájékoztatás felhívta arra is a felperes figyelmét, hogy megfelelő minősítéssel rendelkező tervező a tervezési folyamat megkezdésekor egyeztetés céljából meg kell, hogy keresse az E.ON területileg illetékes áramhálózati üzemterületi képviselőjét, és az egyeztetés során a csatlakozási pont, például a terepviszonyok miatt módosulhat. Közölte a felperessel azt is, hogy három erőmű esetében a 14 100 000 forint + áfa csatlakozási díjat a közcélú beruházás elindítását megelőzően kell megfizetni. A kiserőmű csatlakozásának további feltételei a következők:

- a hálózati csatlakozási szerződés megkötéséhez 30 napnál nem régebbi cégkivonat,
- jogerős környezetvédelmi határozat, amennyiben azt jogszabály előírja,
- jogerős építési engedély,
- az A... Zrt. által elfogadott villamoshálózati csatlakozási terv,
- a villamos megvalósulási, kiviteli tervek, közcélú hálózatra csatlakozási terv, valamint a villamosenergia-elszámolási rendszer tervének egyeztetésére és jóváhagyására az A... Zrt. igényt tart, kivitelezés csak az általa jóváhagyott tervek alapján történhet, jóváhagyás nélküli megvalósításból adódó esetleges többletköltségért nem vállalt felelősséget,
- a kiserőmű tulajdonosa, üzemeltetője és az A... Zrt. között megkötött hálózati csatlakozási szerződés, hálózathasználati szerződés és üzemviteli megállapodás megléte,
- a villamos energia-vételezésre, valamint a betáplálásra vonatkozó kereskedelmi szerződések megléte szükséges a próbaüzem idejére is,
- a kiserőmű csatlakozási és üzembehelyezési eljárásának lefolytatása a villamos energia ellátási szabályzatokban foglaltak szerint.

[8] Az A... Zrt. felhívta a felperes figyelmét arra is, hogy a kiserőműves csatlakozás biztosításának határidejéhez a hálózatsatlakozási szerződés megkötésétől és a csatlakozási díj számlájukra történő megérkezésétől számított 8 hónap időtartamra van szükség. Felhívták a felperes figyelmét arra, hogy a 2018. január 17.-i tájékoztató

érvényessége 3 hónap, ezen időszak alatt kell benyújtani a kiserőmű csatlakozási tervét jóváhagyásra az A... Zrt.-hez, ellenkező esetben a csatlakozási eljárás megszűnik.

[9] városi önkormányzat neve Jegyzője 2018. február 7-én előzetes szakhatósági állásfoglalást adott ki a település neve, belterület ingatlan2 helyrajzi száma. és ingatlan1 helyrajzi száma helyrajzi számú földrészletek telekalakítási engedélyezési eljárásához.

[10] Az alperes aljegyzője a 2018. június 28.-i ülésen tájékoztatta az alperes képviselő-testületét, a napelempark létesítése kapcsán, hogy az önkormányzati tulajdonú ingatlanok bérbeadása esetén versenyeztetési eljárást kell lefolytatni, erre a kormányhivatal is felhívta a figyelmet. A versenyeztetési eljárást illetően az aljegyző ismertette az előterjesztést, majd ezt követően a képviselő-testület a 245/2018. (VI.28.) számú önkormányzati határozattal nyilvános pályázatot írt ki település neve ingatlan3 helyrajzi száma helyrajzi számú, ingatlan4 helyrajzi száma helyrajzi számú, ingatlan6 helyrajzi száma helyrajzi számú, ingatlan7 helyrajzi száma helyrajzi számú, valamint az ingatlan8 helyrajzi száma helyrajzi számú beépítetlen területek bérbeadására napelempark létrehozása céljából.

[11] Az önkormányzati határozatban pályázati feltételként a következők szerepeltek: az önkormányzat a területeket kizárólag egyben kívánja bérbe adni napelempark létesítése céljából. A pályázónak napelemparkot kell létesítenie és arra használatba vételi engedélyt kell szereznie 2021. december 31. napjáig. A pályázati eljárás során előnyt jelent a már meglévő áramszolgáltatási engedély, valamint a bérleti díj egyösszegű megfizetésének vállalása. A bérleti díj minimális összege 20 000 Ft/ha/év. A pályázatban meg kell jelölni a vállalandó bérleti díj összegét. A pályázónak nyilatkoznia kell arról, hogy napelemparkot létesít, melyre a használatba vételi engedélyt 2021. december 31. napjáig megszerzi, valamint nyilatkoznia kell, hogy természetes személynek vagy átlátható szervezetnek minősül. A pályázatok benyújtásának módja, helye: a pályázatokat zárt borítékban, alperes neve (alperes székhelye) névre és címre 2 példányban kell benyújtani 2018. július 31. napján 14 óráig. alperes neve képviselő-testülete fenntartja magának a jogot, hogy a pályázatot – akár indokolás nélkül is – eredménytelennek minősítse. A nyertes pályázat megállapítására vagy a pályázat eredménytelenségének megállapítására a 2018. szeptember havi képviselő-testületi ülésen kerül sor. A nyertes pályázó kiértékelése könyvelt postai küldemény útján történik a képviselő-testületi ülést követő 8 napon belül. A pályázat eredménye hirdetményi úton az önkormányzat honlapján is közzétételre kerül. alperes neve képviselő-testülete fenntartja magának a jogot arra, hogy a nyertes pályázó visszalépése esetén vagy a szerződéskötés megghiúsulása esetén a pályázat következő helyezettjével kössön szerződést. A pályázattal kapcsolatosan bővebb információ személy 4 neve aljegyzőtől kérhető a ...-... telefonszámon vagy személyesen a polgármesteri hivatalban (polgármesteri hivatal címe.).

[12] Az E... Betéti Társaság a versenyeztetési felhívásra egyedül tett ajánlatot, amelyben további feltételeket támasztott a megkötendő bérleti szerződés tartalmát illetően. Ennek lényegesebb kitételei a következők: az ingatlanokat határozatlan időtartamra kívánta bérbe venni, az alperesnek le kell mondania 21 évig a birtokbaadás napját követően a rendes felmondás jogáról, amennyiben az önkormányzat a rendes felmondás jogát mégis gyakorolja, úgy a bérlőket kártalanítás illeti meg a beruházás megvalósítására fordított összeg és a 30 évből fennmaradó időtartamra számított elmaradt vagyoni előnyök tekintetében. A bérlőket ezen fennmaradó időtartamra előbérleti, elővásárlási és vételi jog illesse meg az ingatlanokra. További feltétele volt az E... Betéti Társaságnak, hogy az ingatlanok az önkormányzat

kizárólagos tulajdonát képezzék, minden pertől, tehertől, igénytől és harmadik személyek követelésétől mentesen, azok alkalmasak legyenek a beruházás megvalósítására, különös tekintettel a talajmechanikai, illetve egyéb szükséges szakvélemények megállapításaira, a bérlő a területileg illetékes villamos energia elosztói engedélyestől a beruházás megvalósításához szükséges engedélyeket a birtokbaadás előtt kézhez vegye, a felek a bérleti szerződést aláírják jogszerűen, továbbá az alperes a beruházással és a napelempark üzemeltetésével kapcsolatosan kivetett adók mértékét ne növelje a bérleti időtartam alatt. Az E... Betéti Társaság ajánlatában rögzítette, hogy az minden félre kötőerővel bír és kikényszeríthető kötelezettségeket ró. Ő bérlőként jogosult a bérleti szerződéstől részben vagy egészben és kifejezetten az alkalmatlannak bizonyuló területek tekintetében külön-külön is elállni, illetve azt azonnali hatállyal felmondani, amennyiben bármely feltevése valótlanak bizonyulna, megghiúsulna vagy nem teljesülne, illetve amennyiben a bérleti szerződés megkötésére még nem került sor, akkor azt nem megkötni.

[13] Az alperes képviselő-testülete a 2018. október 3.-i, 317/2018. (X.3.) önkormányzati határozatával megbízta dr. személy 5 neve ügyvédet, hogy a település neve ingatlan3 helyrajzi száma, ingatlan4 helyrajzi száma, ingatlan6 helyrajzi száma., ingatlan7 helyrajzi száma és ingatlan8 helyrajzi száma helyrajzi számú beépítetlen területek napelempark létrehozása céljából történő bérbeadására a megfelelő paraméterekkel készítse el a bérleti szerződés tervezetét. A bérleti szerződés a képviselő-testület jóváhagyó határozatával válik érvényessé és a képviselő-testület a pályázat elbírálásáról akkor dönt, ha a pályázó a bérleti szerződést elfogadja.

[14] Dr. személy 5 neve ügyvéd elkészítette a bérleti szerződés tervezetét és a képviselő-testület részére 2018. október 27-én írt levelében tájékoztatta őket a felek közötti egyeztetések eredményéről. Külön is kiemelte a levélben, hogy a megkötendő bérleti szerződés kényes kérdése az üzemeltetés bármely okból történő megszakadása esetén az elmaradt haszonra vonatkozó megtérítési kötelezettség. Az alperes álláspontja az volt, hogy az üzemeltetés bármely okból történő megszakadása esetén a felelősségét az elmaradt haszonra vonatkozóan kizárja, csakis az igazolt költségek megtérítésére nyitott a bérlő felé. Ezzel szemben az E... Betéti Társaság ragaszkodott a bérleti szerződés rendes felmondása esetén a teljeskörű kártalanítására, mely különösen a bevétel kiesést érintené. Ezen kívül továbbra is vitatott kérdés volt a helyi iparűzési adó összege.

[15] A felperes 2018. november 9-én kérelmet nyújtott be a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatalhoz a kötelező átvételi jogosultsághoz kapcsolódó megvalósítási idő meghosszabbítása tárgyában, és 2018. november 10.-i dátummal az eljárás szünetelését kérte. A hivatal végzésével a szünetelés kezdő időpontját 2018. november 10-ben határozta meg, amelynek időtartama hat hónap volt. A hivatal felhívta a felperes figyelmét, hogy hat hónap szünetelés után az eljárás megszűnik. A felperesnek az eljárás szünetelése azért állt érdekében, mert 2018. április 26-án a kötelező átvételre való jogosultság megszűnik, ha a villamos energiatermelés nem kezdődik meg a felperes kérelmében meghatározott, tervezett időpontoktól számított egy éven belül.

[16] Az alperes képviselő-testületének 2018. november 15. napján tartott ülésének napirendjén volt a bérleti szerződés, azonban személy 2 neve polgármester javaslatára annak elfogadását levették a napirendről, mivel az további egyeztetést igényelt a pályázóval. Ez az egyeztetés dr. személy 5 neve ügyvéd által is jelzett kérdésekkel volt összefüggésben.

[17] Az alperes képviselő-testülete a 2018. december 11-én tartott ülésén a 393/2018. (XII.11.) önkormányzati határozattal eredménytelenné nyilvánította a napelempark létrehozása céljából bérbeadásra meghirdetett nyilvános pályázatot.

[18] Az E... Betéri Társaság kérésére, hogy ne hiúsuljon meg végképp a tárgyalásos folyamat az alperes képviselő-testülete a 394/2018. (XII.11.) önkormányzati határozatával úgy döntött, hogy a napelempark létrehozása céljából új pályázatot ír ki a határozatban meghatározott feltételekkel. A képviselő-testület ezek után 2019. január 9-én a 3/2019. (I.9.) önkormányzati határozattal ismét kiírta a nyilvános pályázatot napelempark létrehozása céljából a település neve ingatlan3 helyrajzi száma, ingatlan4 helyrajzi száma, ingatlan6 helyrajzi száma. helyrajzi számú beépítetlen területek bérbeadására. Meghatározta a bérlet időtartamát, a bérleti díj minimális összegét (180 000 Ft/ha/év), továbbra is fenntartva magának azt a jogot, hogy a pályázatot – akár indokolás nélkül is – eredménytelennek minősítse.

[19] Az újabb versenyeztetési kiírásra az E... Betéti Társaság 2019. január 21.-i keltezésű ajánlatot tett, melyben a versenyeztetési kiírással szemben ismét többlet-feltételeket támasztott, most már évekre lebontva tételesen meghatározva a kárigényét, ha az alperes gyakorolja a rendes felmondás jogát. Az ajánlat ötödik pontjában további feltételeket is meghatározott, a korábban tett ajánlattal megegyezően.

[20] Az alperes képviselő-testülete a 45/2019. (I.24.) önkormányzati határozatával a második versenyeztetési eljárást is eredménytelenné nyilvánította, amelynek oka a bérleti szerződés tartalmával kapcsolatos vitás kérdések voltak a bérleti szerződés idő előtti megszüntetése esetén fizetendő kártalanítási, kártérítési feltételeket illetően.

[21] A felperes, az E... Szolgáltató Betéti Társaság és a B...l Kft. 2019. június 13-án írásban felszólította az alperest, hogy fizessen meg mindhárom társaság részére kártérítésként 323 200 000 forintot. Az alperes a kártérítési felelősségét nem ismerte el, a felszólításban közölt összeg megfizetésétől elzárkózott.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[22] A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest 15 napon belül 323 200 000 forint és ennek 2019. május 11-től a kifizetésig járó, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (továbbiakban: Ptk) 6:48. §-a szerinti törvényes késedelmi kamata, továbbá perköltség megfizetésére. A felperes keresetét a Ptk. 6:518. §-ára, 6:519. §-ára, 6:520. §-ára, 6:521. §-ára, 6:522. § (1) – (2) bekezdésére, 6:527. §-ára, 6:532. §-ára alapította.

[23] Előadta, hogy az E... Szolgáltató Betéti Társasággal és B...l Korlátolt Felelősségű Társasággal szoros gazdasági együttműködésben több, egyenként 495 kW-s napelemparkot kívánt létesíteni település neve községben. Ennek érdekében az alperesi önkormányzat polgármesterével tárgyaltak, aki az alperes képviselőjében 2017. május 12-én

tulajdonosi hozzájáruló nyilatkozatot adott, amelyben mindhárom érintett cég esetében hozzájárult a település neve ingatlan1 helyrajzi száma helyrajzi számú önkormányzati tulajdonú ingatlanon napelemes kiserőmű létesítéséhez.

[24] Az alperes képviselő-testülete 2017. május 30-án tartott ülésére meghívta a beruházók képviselőit, akik a felmerülő kérdéseket megválaszolták, az ülésen a polgármester tájékoztatta a képviselőket a bérlettel kapcsolatos feltételekről, majd a tanácskozást követően a képviselő-testület a 136/2017. (V.30.) számú önkormányzati határozattal elvi hozzájárulását adta a napelempark kialakításához. Az alperessel az E... Szolgáltató Betéti Társaság került volna jogviszonyba, mely cég albérletbe adott volna egy-egy területet a másik két érintett társaságnak.

[25] A projekt előkészítését megkezdték, megindították a település neve ingatlan1 helyrajzi száma helyrajzi számú ingatlan telekkönyvi megosztására vonatkozó eljárást, továbbá bejelentették az A... Zrt.-nél az elektromos hálózatra történő csatlakozási igényt, amelyet visszaigazoltak. A Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal az általa kiadott határozatban a település neve ingatlan1 helyrajzi száma helyrajzi számú telephelyen 495 kW villamos teljesítőképességű napelemes kiserőműben termelt villamos energia kötelező átvételének időtartamát, a kötelező átvételi rendszerbe történő belépéstől számított 25 évben, a kötelező átvétel alá eső villamos energia mennyiségét pedig ezen időszakra vonatkozóan 15100 MWh-ban (604 MWh éves mennyiséget alapul véve) állapította meg.

[26] Felperes előadta továbbá, hogy az alperes képviselő-testülete 245/2018. (VI.28.) számú önkormányzati határozatával írt ki először pályázatot, amelyre az E... Betéti Társaság érvényes ajánlatot adott be. Az alperes képviselő-testülete azonban – annak ellenére, hogy dr. személy 5 neve ügyvéd a 2018. október 11.-i képviselő-testületi ülésen elfogadottaknak megfelelően elkészítette a bérleti szerződés tervezetét – a szerződés elfogadását a 2018. november 15-én tartott ülésének napirendjéről levette, majd a 393/2018. (XII.11.) számú önkormányzati határozattal a pályázati eljárást eredménytelennek nyilvánította. Felperes sérelmezte, hogy az alperes több alkalommal biztosította őt és vele együttműködő társait arról, hogy a napelemparkra vonatkozó bérleti szerződést megkötí. Erre azonban nem került sor, ezért az Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatalhoz fordult annak érdekében, hogy nem szűnjön meg a kötelező átvételre való jogosultság abban az esetben, ha a villamos energiatermelés nem kezdődik meg a tervezett időpontoktól számított egy éven belül. A hivatal az eljárást kérelmére hat hónapra szüneteltette. A határidő 2019. május 11-én lejárt és az eljárás így végül megszűnt. A bérleti szerződést az alperes a második pályázat eredménytelené nyilvánítása miatt nem kötötte meg, ezért a felperes és társai elesetek attól, hogy a célzott 25 éves időtartam során a 389/2007. (XII.27.) Korm. rendeletnek megfelelő áron tőlük az A... Zrt. a napelempark által termelt villamos energiát átvegye. Álláspontja szerint az alperes felróható, jogellenes magatartása következtében nem tudta megvalósítani a beruházást, amellyel összefüggésben őt 323 200 000 forint kár érte. Az alperes szerződésen kívül okozott kárt azzal, hogy felperes elesett a prognosztizálható vagyoni előnytől.

[27] Az elmaradt haszon címén támasztott követelése összegszerűségét úgy határozta meg, hogy 25 év alatt megtermelt, és átvételre kerülő energia mennyisége a hivatal határozata szerint mindösszesen 15100 MWh-nak felel meg. Ennek kötelező átvételi ára 32 Ft/kWh, ami a teljes időszakra vetítve 483 200 000 forint. Ezen összegből levonásba helyezte a

napelempark kialakításával kapcsolatos 135 000 000 forint kivitelezési díjat és egyéb költségeket, valamint a fenntartással járó 25 000 000 forintos költséget.

[28] Előadta, hogy a Magyar Fejlesztési Banktól kapott hitelből kívánta megvalósítani az E... Betéti Társaságtól albérletbe vett területen a napelemparkot, a felvett hitel nagysága megegyezett volna azzal az összeggel, amely a napelempark megvalósítási költsége, azaz 135 000 000 forinttal. Álláspontja szerint az alperes részéről a jogellenesség abban áll, hogy úgy érvénytelenítette mindkét esetben a pályázati kiírást, hogy arra nem volt joga.

[29] Felperes állította, hogy a pályázati kiírás teljes egészében megfelelt mindkét esetben az önkormányzat határozatának, nem vitatta, hogy az alperes a nemzeti vagyronról szóló 2011. évi CXCVI. törvény 11. § (16) bekezdése szerint köteles volt versenyeztetési eljárást kiírni. Sérlemelte azonban, hogy az alperes a kiírt pályázatokat úgy nyilvánította eredménytelené, hogy előtte már elkészítette a bérleti szerződés tervezetét. A szerződéssel kapcsolatosan a felek egymással részletetekbe menően tárgyaltak, ezért a beruházói oldal joggal bízhatott abban, hogy az alperes a bérleti szerződést az E... Betéti Társasággal megkötí. Felperes álláspontja szerint minden olyan engedélyt megkapott volna ő is, illetve az E... Betéti Társaság is, amely ahhoz volt szükséges, hogy a napelempark kivitelezése megvalósulhasson. Az alperes csak abban az esetben akadályozhatta volna meg jogszerűen a napelempark létesítését, amennyiben az valamely vonatkozó jogszabályba vagy kötelező előírásba ütközött volna.

[30] Álláspontja szerint az alperesnek előre látnia kellett, hogy a polgármestere által adott hozzájáruló nyilatkozatokat a képviselő-testület felhatalmazása nélkül kiadva jogellenesen járt el, továbbá nem intézkedett annak érdekében, hogy a felperesnek okozott kárt megelőzze a Ptk. 6:521. §-ban megfogalmazott előreláthatósági klauzula alapján. Hivatkozott arra, hogy az alperes nem nyilváníthatta eredménytelennek a pályázati eljárást, amennyiben a benyújtott pályázat maradéktalanul megfelelt a nyilvános pályázati felhívásban foglaltaknak és az alperes által előzetesen kikötött feltételeknek. Az alperes joggal való visszaélést valósított meg és tisztességtelenül járt el, amikor a pályázat eredménytelené nyilvánítása nyilvánvalóan egy másik projektjéhez szükséges terület miatt történt. Hangsúlyozta, hogy a napelempark használatba vételi engedélyének megszerzése nem tekinthető bizonytalan elemnek, az alperesi magatartás és az elmaradt vagyoni előny bekövetkezése közötti oksági kapcsolat megszakítására nem szolgálhat alapul.

[31] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását kérte. Vitatta a kereset jogalapját és annak összepszerűségét is. Álláspontja szerint a felperes nem bizonyította az őt ért kár összegét és az alperesi magatartással való okozati összefüggést sem. Nem vitatta, hogy az E... Betéti Társaság bérleti szerződést kívánt kötni vele és a betéti társaság a bérbe vett ingatlanok egy részét albérletbe kívánta adni a felperesnek napelempark létesítése céljából. Az E... Betéti Társaság nevében fellépő személy 1 neve azonban mindvégig tisztában volt azzal, hogy versenyeztetési eljárást kell lefolytatni, nyilvános pályázatot kiírni az ingatlanok bérbeadására vonatkozóan. A felperesnek ezzel szintén tisztában kellett lennie, s amennyiben a pályázat nyertese az E... Betéti Társaság, úgy a képviselő-testület a pályázat elbírálásáról akkor dönt, ha a pályázó a bérleti szerződést elfogadja és az ingatlanok bérbevételére vonatkozó bérleti szerződés létrejöttéhez a képviselő-testület elfogadó határozatára lesz szükség. Alperes hangsúlyozta, mindkét versenyeztetési

eljárás során a képviselő-testület fenntartotta magának azt a jogot, hogy a pályázatot – akár indokolás nélkül is – eredménytelennek minősítse. Ebből következően alperes nem járt el felróhatóan és jogellenesen egyik esetben sem.

[32] További érvelése szerint hiányzik az ok-okozati összefüggés a felperes által elmaradt vagyoni előnyként megjelölt összeg és az alperesi magatartás között. A felperes a beruházást hitelből kívánta megvalósítani, nem rendelkezett elegendő saját forrással a beruházás megvalósításához, hiszen a nyilvánosan elérhető adatbázis szerint a közzétett éves beszámoló alapján 2017. évben a felperes adózás előtti eredménye 4 365 000 forint, 2018. évben pedig mindösszesen 768 000 forint volt. A felperes nem bizonyította, hogy a hitelfelvétel eredményes lett volna, mivel a bankok a legtöbb esetben szigorú hitelbírálatot folytatnak le a szerződések aláírását megelőzően. A napelempark létrehozása létesítési és használatba vételi engedélyhez kötött, amelyek megszerzése és véglegessé válása további olyan bizonytalan, köztes elem az alperesi magatartás és a felperes által állított elmaradt vagyoni előny bekövetkezése között, amely megszakítja az oksági kapcsolatot. A felperesnek egyebekben igazolnia kellett volna, hogy kötöttek volna vele szerződést, azt teljesítette volna és a piaci viszonyok között a beruházása nyereséget hozott volna. Alperes nem vitatta, hogy mindkét versenyeztetési eljárás során, a pályázat kiírásakor nem küldött ki szerződéstervezetet, amely a pályázat eredményeként kötendő szerződés valamennyi feltételét tartalmazta volna, azonban az E... Betéti Társaság teljesíthetetlen feltételeket támasztott. Az önkormányzati vagyonnal való felelős gazdálkodás elvéből következően kötelessége volt mindkét pályázat esetében az eredménytelenné nyilvánítás jogát érvényesíteni. A beruházás megvalósítása több, távoli és köztes jövőbeli bizonytalan esemény bekövetkeztétől függő eseménysorozatnak az eredménye, amely bizonytalanságokkal kapcsolatban a felperes tisztában volt, így a létesítési és használatbavételi engedély, a statikai földvizsgálat eredményétől függött a területek kialakítása, a felhelyezett napelemek száma.

Az elsőfokú bíróság ítélete és döntésének jogi indokai

[33] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította, további – utóbb kijavított – rendelkezésével kötelezte felperest, 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 6 898 640 forint perköltséget. A bíróság ítéletének jogi indokolásában elsődlegesen a lefolytatott tanúbizonyítást, illetve az alperesi polgármester személyes nyilatkozatát ismertette, majd értékelte, és egybevetette azokat a perben rendelkezésre álló egyéb bizonyítékokkal. A perbeli jogvita megítélését illetően döntő jelentőséget annak tulajdonított, hogy a csatolt okirati bizonyítékokból megállapíthatónak találta az E... Bt., mint ajánlattevő ajánlata mindkét esetben lényeges kérdésekben eltért a pályázati kiírástól, különösen az alperes felmondási jogának korlátozását, a kártalanítási, illetve a helyi adó kérdéseket illetően. Megállapította, hogy ezek tárgyában a pályázat benyújtását követően sem jött létre megegyezés a felek között. A szerződéskötés elmaradása miatt az alperes kártérítési felelősségét a bíróság nem találta megállapíthatónak, mivel a pályázat eredménytelenné nyilvánítására jogszerűen került sor.

[34] A továbbiakban a Ptk. 6:518. §, 519. §, valamint 521. § rendelkezéseit idézve a bíróság kitért arra, a Ptk. ezen új rendelkezései lehetővé teszik, hogy a károkozó által előre nem látható, az okozatossági lánc rendkívül távoli pontján elhelyezkedő károkat ne kelljen megtéríteni a felelősség általános szabálya szerint. Az új Ptk. a deliktuális kártérítés

szabályozása során az előreláthatósági elvet az okozati összefüggésre vonatkoztatja, és ez alapján mondja ki, hogy deliktualis kártérítés esetén az előre nem látható kárra nézve már nem állapítható meg az okozati összefüggés. Emellett a kártérítési felelősség csak a jogilag releváns okozati összefüggésben bekövetkezett károkra korlátozódik. A jelen esetben elmaradt haszon került kártérítésként érvényesítésre, ez esetben a károsult vagyona nem csökken, hanem az általa állított szerződésszegés hiányában nőtt volna, azaz a vagyonnövekedéshez vezető okfolyamat szakadt meg. A felperes által állított vagyonnövekedés azonban további bizonytalan tényezőktől is függött volna, melyek megvalósulása utólag már nem eldönthető.

[35] A bíróság a továbbiakban rögzítette, az alperesi önkormányzat ingatlanait csak versenyeztetés útján hasznosíthatja a törvényi háttér folytán, ez szolgál alapul a Ptk. 6:74. §-76. §-ig terjedő szabályozásra. A bíróság ezek tükrében vizsgálta a perbeli tényállást, és arra a jogkövetkeztetésre jutott, hogy alperes jogszerűen gyakorolhatta az ajánlattételi felhívásban kikötötteknek megfelelően a pályázat eredménytelenné nyilvánításának jogát. Ezt indokolás nélkül tehetette meg, a pályázati kiírásban szereplő megfogalmazás úgy értelmezhető, hogy az alperes a pályázóval nem volt köteles szerződést kötni. Ez a pályázót, illetve a felperest sem érthette váratlanul, hiszen ismerték a pályázat kiírásának feltételeit, arról közvetítőjük révén pontos tájékoztatást kaptak. Az alperes tehát nem jogszabály által tiltott jogot érvényesített, hanem kifejezetten lehetősége volt a pályázat eredménytelenné nyilvánítására, így jogellenesség hiányában a felperes az alperestől kártérítést nem követelhet. Az alperes a versenyeztetési eljárás szabályait nem sértette meg, a pályázatok eredménytelenné nyilvánítása nem alapozza meg a felperesnek az ügylet megkötésétől remélt, elmaradt hasznának követelését.

A bíróság másodlagosan kitért arra is, az alperesi magatartás és a felperes esetleges kára között nincs is közvetlen okozati kapcsolat, mivel a felperes által állított okfolyamatba több olyan lényeges bizonytalansági mozzanat ékelődött be, mint a napelempark használatbavételi, létesítési engedélyeztetése, a földtani vizsgálatok eredménye, valamint az A... Zrt.-vel kötendő szerződések, további szerződési folyamatok, melyekre tekintettel, ha még fenn is állna az alperes jogellenes magatartása, az a károsodás folyamatában olyan távoli okozati összefüggési láncolatot mutat, amely a kártérítési felelősség megállapítását már nem teszi lehetővé.

A felperes fellebbezése és az alperes fellebbezési ellenkérelme

[36] Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, kérve annak megváltoztatását és az alperes kereseti kérelem szerinti marasztalását. Másodlagosan, ha a per főtárgya tekintetében az ítéltábla nem adna helyt a keresetnek, úgy kérte az alperes javára megítélt perköltség megállapítás mellőzését, mivel álláspontja szerint az alperes a Pp. 81. § (1) bekezdése szerinti módon nem számított fel perköltséget az elsőfokú eljárás során. Az IM rendeletre tett általános utalás nem tekinthető szabályszerű perköltség-felszámításnak, ez alapján alperes részére elsőfokú perköltség nem ítélt meg.

[37] A fellebbezés lényeges eljárási szabályszegést is felrótt az elsőfokú bíróságnak, ez alapján a felperes az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és

új határozat hozatalára utasítását kérte. E körben az anyagi pervezetés hiányára hivatkozott, állítva, hogy az elsőfokú bíróság elmulasztotta eljárása során a bizonyítási érdekeknek megfelelő bizonyítási feladatokkal kapcsolatos tájékoztatás megadását a felek irányában. Ezen túl anyagi pervezetés körében a felek által szolgáltatott peranyag anyagi jogi szempontú értékelését kellett volna a bíróságnak elvégeznie, illetve tájékoztatást kellett volna adnia a jogvita kereteinek tisztázása tárgyában. A bíróság a bizonyíték rendelkezésre bocsátás, illetve a bizonyítási indítvány elmulasztásának jogkövetkezményeire sem figyelmeztette a feleket, jóllehet annak feltételei fennálltak.

[38] Az elsőfokú bíróság érdemi döntését illetően a felperes elsődlegesen a jogellenesség hiányára vonatkozó indokolási megállapítást tartotta helytelennek, tekintve, hogy a Ptk. 6:520. §-a kimondja; minden károkozás jogellenes. Szerződésen kívüli károkozásért való deliktuális felelősség a károkozás általános tilalmán alapul, egy magatartást már az önmagában jogellenessé tesz, hogy káreredmény kapcsolódik hozzá. Ez külön bizonyítást nem igényel, elegendő a károkozó magatartást, a kárt és az okozati összefüggést bizonyítani. Ilyen esetben a jogellenesség és a felróhatóság elve vélelmezendő, ez legfeljebb a Ptk. 6:520. §-ában megjelölt kivételi körbe tartozóan nem áll fenn, az elsőfokú ítélet azonban erre vonatkozóan megállapítást, indokolást nem tartalmaz. Felperes hiányolta, hogy az elsőfokú bíróság a károkozás következményei alóli alperesi mentesülés lehetőségét a Ptk. 6:520. § a)-d) pontig terjedő rendelkezései tükrében nem vizsgálta.

[39] A felperes további jogi álláspontja szerint az a jogfenntartás, hogy az alperes a pályázatot eredménytelennek minősíthesse, a Ptk. 6:95. §-a folytán tilos szerződési feltétel, semmis, tisztességtelen, joggal való visszaélést is megvalósított. Az elsőfokú bíróság e körben tévesen értelmezte és alkalmazta a Ptk. 6:74. § rendelkezéseit. Az a kikötés, hogy a pályázatot az alperes eredménytelennek minősítheti, nem feleltethető meg a szerződéskötés megtagadására, sem pedig az ajánlati felhívás visszavonására vonatkozó törvényi lehetőségeknek. Az ajánlati felhívás visszavonására csak a felhívásban megjelölt határidőig lehet jogot alapítani, ilyen határidőt azonban a kiírás nem tartalmaz. A pályázat indokolás nélküli eredménytelenné nyilvánítására a Ptk. 6:74. § (2), illetve (3) bekezdése nem ad jogszerű lehetőséget, ezért e kikötés jogellenes.

[40] Emellett fontos szerepe van az indokolási kötelezettségnek is, a felek között ugyanis magánjogi jogviszony létesítése volt a szándék. Az alperesnek a legjobb ajánlatot tevő pályázó részére kellett volna az ingatlant bérbe adni, ennek elmaradása mindenképpen indokolásra szorult. A pályázó nem támasztott olyan feltételeket, amelyek felelősen gazdálkodó önkormányzat számára elfogadhatatlanok lettek volna, azok megfeleltek a forgalomban szokásos feltételeknek, érthető bérlői igényeket jelentettek, a megfelelő, biztonságos szerződéskötést szolgálták. Az ajánlati feltételek megfogalmazása során a bérlői oldal részéről nem volt tisztességtelen szándék, ezzel szemben az alperes támasztott újabb feltételeket, például megemelte a bérleti díjigényét. A fellebbezési álláspont szerint a pályázatok eredménytelenné nyilvánításának tényleges oka az volt, hogy az alperes más módon kívánta hasznosítani a perbeli területet. Ezt az alperes által csatolt képviselő-testületi ülésekről készült jegyzőkönyv-kivonatok alátámasztják, melyekből a felperes fellebbezésében idézeteket közölt.

[41] Az előreláthatóság jogkérdése tekintetében hangsúlyozta, az alperesnek előre kellett látnia az okozatosságot a magatartása és a felperesnél felmerülő kár között. Az

elmaradt haszon mértéke a jogszabályi rendelkezések alapján kiszámítható. A Ptk. 6:521. §-a szerint a felperest ért kárral összefüggésben az alperesnek mindenképpen előre látnia kellett, amennyiben a bérleti szerződés megkötését ellehetetleníti, úgy a felperes jelentős árbevételről esik el. Jelentőséget kell továbbá annak is tulajdonítani, hogy a polgármester hozzájáruló nyilatkozatokat adott, melyek az engedélyeztetési eljárás megkezdéséhez voltak szükségesek. Ez azt mutatja, hogy a kellő információkkal rendelkezett a napelemes erőmű létesítésének, üzemeltetésének előfeltételeit illetően. Emellett a perben nem vitatott tényállás, hogy személy 1 neve folyamatosan tájékoztatta a polgármestert a napelempark létesítésére vonatkozó szabályozásról, illetve annak változásáról. Mindezek alapján az alperesnek tisztában kellett lennie magatartása lehetséges következményeivel, észerűen előre számolni lehetett a kárkövetkezménnyel. A Ptk. 6:521. §-ában megfogalmazott előreláthatósági klauzula alapján az okozati összefüggés egyértelműen megállapítható a felperesnek okozott kárral kapcsolatban, melynek bekövetkeztét a károkozó alperesnek előre látnia kellett.

[42] A felperes az okozati láncolat tekintetében sem találta elfogadhatónak az elsőfokú ítélet indokolását. Fellebbezési álláspontja szerint a bíróságnak azt kellett volna vizsgálnia, hogy az állított kár bekövetkezéséhez vezető okok közül a bérleti szerződés megkötésének elmaradása olyan meghatározó oknak minősül-e, amely nélkül a felperes kára nem következett volna be. E körben felperes hangsúlyozta, az elmaradt haszonként megjelölt bevétel kizárólag azért hiúsult meg, mert az alperes a pályázatot jogsértő módon érvénytelenítette. A bérleti szerződés megkötésének alperes általi megakadályozása egyetlen és döntő tényezője volt a felperesnél keletkező kárnak. Ehhez képest bizonyos feltételezett események nem tekinthetők a káreredményhez vezető egyéb okoknak, bizonytalan jövőbeni eseményekre vonatkozó feltételezések az ítélet alátámasztására alkalmatlanok. Az okozati láncolatba nem ékelődött be a folyamatindító eredeti okhoz képest lényegesen közvetlenebb egyetlen más ok sem. A területbérleti szerződés hiányában a napelempark létesítésének engedélyeztetési eljárását egyáltalán nem is lehetett megindítani, ehhez képest felperes sérelmezte, hogy másfél éven keresztül az alperes részéről e tekintetben áttartva volt és a lehetőséget végül az alperes ellehetetlenítette.

[43] Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult, mind az érdemi döntés, mind pedig a perköltség vonatkozásában. Alperesi álláspont szerint az elsőfokú bíróság helyesen vizsgálta azt a jogkérdést, hogy az alperes jogszerűen közölhette-e az ajánlattételi felhívás alapján a pályázat eredménytelenné nyilvánítását. A Ptk. 6:74. § rendelkezéseit idézve alperes hangsúlyozta, az önkormányzati határozattal kiírt versenyeztetési eljárás részét képezte az a kikötés is, hogy fenntartotta magának a jogot a pályázat indokolás nélküli eredménytelenné nyilvánítására. A pályázati kiírásban szereplő e megfogalmazást úgy lehet értelmezni, hogy az alperes nem volt köteles szerződést kötni. Az elsőfokú ítélet indokolásában levont, ezzel kapcsolatos jogkövetkeztetés érdemben helyes. A felperes így alperesi jogellenesség hiányában kártérítést nem követelhet, a pályázati eljárások során az eredménytelenné nyilvánításra mindkét esetben jogszerűen került sor.

Emellett az alperes hivatkozott a Ptk. 6:520. § d) pontjában rögzített kárfelelősség alóli mentesülési okra is, egyúttal felhívta a figyelmet arra, hogy a felperes személy szerint nem nyújtott be pályázatot egyik eljárás során sem és felperes, mint szerződő fél az E... Bt. által benyújtott pályázatokban fel sem merült. Mindezeket túl peradat van arra, hogy a pályázó bt. képviselőjében eljáró személy 1 neve tanúvallomásában elismerte, tudott az eredménytelenné nyilvánítás lehetőségéről. Alperes szerint ezt a körülményt úgy kell értékelni, hogy a pályázó

beleegyezett a versenyeztetési eljárás e feltételébe, ennek a kockázatát felvállalva nyújtotta be a pályázatot.

[44] Az alperes jogszerű magatartása és a felperes által állított kár között ok-okozati összefüggés sem áll fenn, ezzel kapcsolatban alperes helytállónak minősítette az elsőfokú bíróság ítéletének indokolását. A kár összegének kérdését kizárólag az alperesi kártérítési felelősség fennállta esetén lehet vizsgálat tárgyává tenni. Ettől függetlenül alperes megjegyezte, a felperes nem bizonyította a kár bekövetkeztét és annak mértékét sem támasztotta alá a szükséges bizonyítékokkal.

[45] A felperesi magatartás értékelése helytállóan történt az elsőfokú bíróság részéről, ezzel kapcsolatban az alperes kiemelte, a pályázó betéti társaság az ajánlattól lényeges kérdésekben eltérő tartalmú pályázatot nyújtott be, melynek elfogadására valójában alappal nem is számíthatott.

[46] A felperes által az anyagi pervezetés hiányára vonatkozóan előadottakat illetően az alperes kitért arra, hogy felperesnek kell bizonyítania a kárt, és hogy azt az alperes jogellenes magatartása okozta. A bizonyítási teher fennállásával kapcsolatban alperes a BH2005. 53 számú eseti döntésben foglaltakra hivatkozott. Kiemelte továbbá, a keresetet megalapozó tények, bizonyítékok és bizonyítási indítványok megjelölésének kötelezettsége a perkoncentráció elvét szolgálja. E körben a felperes bizonyíték szolgáltatási kötelezettségének teljesítése a perfelvétel lezárásáig áll fenn, és nem a bíróságot terheli tájékoztatási kötelezettség. Ettől függetlenül az elsőfokú bíróság az anyagi pervezetéssel kapcsolatos kötelezettségének maradéktalanul eleget tett. Ilyen esetben a bizonyítás esetleges sikertelenségének következményét a felperesnek kell viselnie. Emellett alperes eseti döntésekből idézve, felhívta a figyelmet az anyagi pervezetés bírói gyakorlat által támasztott korlátaira is. Pontokba szedve sorolta fel, hogy álláspontja szerint a felperes mely bizonyítási kötelezettségeinek nem tett eleget, a csatolt okiratok ugyanis nem támasztják alá a felperesi tényállításokat, sem pedig a kereseti kérelem jogalapját és összecszerúságát. Ilyen körülmények között a bíróságnak a perfelvételi nyilatkozatok hiányos tartalma szerint a rendelkezésre álló peradatok alapján kellett döntenie. Az eljárástámogatás Pp. 4. §-ában rögzített elve aktív tevélegességet kíván meg a felektől.

[47] A jogvita érdemi megítélését illetően az alperes helytállónak tekintette az elsőfokú bíróság jogi álláspontját. Idézte az ítélet indokolás [34], [53] és [55] bekezdéseit, és felhívta a figyelmet, a felperes pervesztességére nemcsak abból az indokból került sor, hogy az alperesi oldalon nem valósult meg jogellenes magatartás, hanem abból az okból is, hogy felperes egyáltalán nem támasztotta alá az alperes magatartása és az őt ért kár közötti ok-okozati összefüggést.

[48] Az alperes jogszabályba ütköző, tilos szerződési nyilatkozatára vonatkozó fellebbezési álláspont nem megengedett keresetmódosításnak minősül, ezért azt a Pp. 373. § (1) bekezdés alkalmazásával az alperes kérte figyelmen kívül hagyni. Ettől függetlenül érdemben kitért arra, hogy a Ptk. 6:74. § (3) bekezdés pozitív normaként jogosította őt fel a felperes által sérelmezett előírás alkalmazására. Alperes megjegyezte továbbá, a 3/2019. (I.9.) számú önkormányzati határozat külön kitért arra, hogy a pályázat eredményességéről való döntésre a 2019. január havi soron következő képviselő-testületi ülésen kerül sor. A kikötött

jog tartalmát illetően helyes megállapítást tett az ítélet, amikor azt úgy értelmezte, alperes a szerződéskötést ez alapján megtagadhatta.

[49] A rendeltetésszerű joggyakorlás hiányára hivatkozó fellebbezési állásponttal összefüggésben alperes azt hangsúlyozta, indokolás nélkül is jogszerűen sor kerülhetett a szerződéskötés megtagadására. Erről a felperes képviseletében eljáró személy 1 neve is tudott, aki tanúvallomásában előadta, hogy mindkét pályázat tartalmát, azok feltételeit megismerte. Ettől függetlenül az alperes az eredménytelenné nyilvánítás indokaként kérte figyelembe venni, hogy a felelős alperesi vagyongazdálkodással ellentétes szerződéses tartalmakat igényelt a pályázó.

[50] Az előreláthatóság és az okozati láncolat körében, ezek relevanciáját kétségbe vonva, alperes fenntartotta az elsőfokú eljárásban előterjesztett érdemi ellenkérelmében kifejtett jogi álláspontját. E tárgyban adott viszontválasza 1/6. pontját idézve összegző álláspontja szerint a felperes kártérítési igénye megalapozatlan, mivel hiányzik a pályázatokat eredménytelenné nyilvánító, jogszerű döntés és a még csak nem is valószínűsített kár közötti ok-okozati összefüggés. E körben alperes felhívta a figyelmet a használatbavételi engedély megszerzésének bizonytalanságára, emellett a létesítési engedély megszerzése is olyan jövőben bizonytalan tényező, amely megakadályozza az oksági kapcsolat fennállását. Ilyen körülmény még a statikai vizsgálat eredményével, és a telepíthető napelemek számával kapcsolatos bizonytalanságok. Mindezek kétségesse teszik a felperes által megjelölt összecszerúséget is. Alperes vitatta, a felperes folyamatindító ok körében előadott érvelését, kiemelve a károkozó magatartás jogellenességének hiányát, így az oksági láncolatnak már az első mozzanata hiányzik, a láncolat további elemeinek részletes vizsgálata ezért szükségtelen. Emellett helytállónak, megalapozottnak kérte elfogadni az elsőfokú ítélet [50] bekezdésében levezetett indokolást is.

[51] A perköltséget illetően hangsúlyozta, az szabályszerűen felszámításra került részéről, az irányadó miniszteri rendelet szerint jogszerűen állapította meg a bíróság a perköltség összegét.

[52] Mindkét peres fél további észrevételeket terjesztett elő a másik fél fellebbezési álláspontjával kapcsolatban, melyben – pro és kontra – megerősítették, megismételték jogi álláspontjaikat az elsőfokú bíróság anyagi pervezetését illetően, továbbá az alperesi magatartás jogellenessége, a tilos szerződési kötés, valamint az előreláthatóság, és az okozatosság vonatkozásában.

Az ítéltábla döntésének indokai

[53] A fellebbezés nem alapos.

[54] A jelen peres eljárásra a Polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. tv. (Pp.) rendelkezései az irányadók. A Pp. 370. §-a egyértelműen meghatározza, hogy a másodfokú bíróság a fellebbezés során milyen körben bírálhatja el az elsőfokú bíróság ítéletét. A felülbírálati jogkör az adott kérdés vizsgálatának és minősítésének joga, amely

magában foglalja az elsőfokú bíróság döntésének megváltoztathatóságát. A Pp. 369. §-a a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörének típusait határozza meg, és azt is szabályozza, hogy a felülbírálati jogkör milyen keretek között gyakorolható. Alapvető, hogy a fellebbezés okát és annak indokait a félnek egyértelműen kell meghatároznia és ezzel kell kijelölnie a másodfokú bíróságtól kért jogvédelem tárgyát és körét (Pp. 371. §). Mind a fellebbező félnek, mind ellenfelének tisztában kell lennie azzal, hogy milyen okból, az elsőfokú eljárás konkrétan milyen eljárási cselekményeit sérelmezve terjesztette elő a fellebbezést, és csak ez jelölheti ki a másodfokú jogvita kereteit, az ilyen tartalmú fellebbezés, illetve ellenkérelem alkalmazkodik a tisztességes eljárás követelményéhez.

A fellebbezés tartalmát illetően az új Pp. rendelkezései szerint továbbra is a fellebbező fél kötelezettsége annak határozott megjelölése, hogy a jogorvoslat során a másodfokú bíróság milyen döntést hozzon, a kifogásolt rendelkezést vagy annak valamely részét mennyiben és milyen okból változtassa meg, vagy helyezze hatályon kívül [Pp. 371. § b) pont], továbbá azt anyagi vagy eljárási jogszabálysértést is meg kell jelölnie, amire a fellebbezését alapítja [Pp. 371. § d) pont].

[55] A fellebbező felperes az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és az alperes kereset szerinti marasztalását kérte a Pp. 383. § (1)-(3) bekezdésére hivatkozással. Kérte továbbá az elsőfokú bíróság ítéletének részbeni megváltoztatását és az alperes javára elsőfokú perköltségként megítélt ügyvédi munkadíj megfizetésére kötelezése mellőzését. Másodlagos fellebbezési kérelme az elsőfokú bíróság ítéletének a Pp. 381. §-ára történt hivatkozással történő hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú bíróság új eljárásra és újabb határozat hozatalára történő utasítására irányult.

[56] A Pp. 383. § (1) bekezdése értelmében a másodfokú bíróság – ha az ítélet hatályon kívül helyezésére e törvény rendelkezései szerint nincs szükség – az ügy érdemében dönt.

Az előbbiek azt jelentik, hogy az ítéltáblának elsődlegesen az ítélet a hatályon kívül helyezésére irányuló kérelemről kell döntenie és csak annak megalapozatlansága esetén bírálhatja felül érdemben az elsőfokú ítéletet.

[57] Ennek megfelelően a felülbírálat keretében – figyelemmel a fellebbezés indokaira – az ítéltábla egyrészt a Pp. 369. § (1) bekezdése szerinti jogkörében eljárva azt vizsgálta, hogy az elsőfokú bíróság az anyagi pervezetési kötelezettsége körében megsértette-e a felperesi fellebbezésben megjelöltek szerint a Pp. 2. §, Pp. 237. § (1) és (3) bekezdése, a Pp. 265. § (1) bekezdése, továbbá a Pp. 279. §-ának az eljárási szabályait.

[58] A felperes állítása szerint az elsőfokú bíróság elmulasztotta a bizonyítási feladatok a Pp. 265. § (1) bekezdése szerinti bizonyítás érdek figyelembevételével történő megosztását a felek között, ezen túl pedig elmulasztotta az alapelvi kötelezettségét az anyagi pervezetés körében, azaz egyrészt a felek által szolgáltatott bizonyítékok anyagi jogi szempontú értékelését, másrészt azon hozzájárulást a jogvita kereteinek tisztázásához, hogy a törvényben meghatározott tájékoztatást ad a felek részére. Felperes állította továbbá, az elsőfokú bíróság elmulasztotta a felek Pp. 237. § (2) bekezdése szerinti tájékoztatást is a

bizonyítékok rendelkezésére bocsátásáról, a bizonyítás-indítványozás elmulasztásának, valamint a bizonyítás esetleges sikertelenségeinek a következményeiről.

[59] A felperes állításával ellentétben az ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a 2022. szeptember 7. napján megtartott perfelvételi tárgyaláson (13. számú jegyzőkönyv 10. oldal) maradéktalanul eleget tett a Pp. 237. § (2) és (5) bekezdése szerinti anyagi pervezetési kötelezettségének. Az eljárás irataiból nem tűnik ki elsőfokú bírói mulasztás az anyagi pervezetést illetően. Ennek kapcsán az ítéltábla is utal az alperes fellebbezési ellenkérelmében megjelölt eseti döntésekben lefektetett elvekre, melyek szerint az anyagi jogi pervezetés nem jelenti a fél „kitanítását” és részére az e körben való segítségnyújtást. Az anyagi pervezetés korláta a kereseti kérelem, az ellenkérelem, valamint az érvényesített jog és annak a fél által hivatkozott jogalapja (Kúria Mfv.X.307/2019/4. számú eseti döntés). Az anyagi pervezetés nem terjedhet odáig, hogy a bíróság tájékoztatást nyújtson arról, mely vagy milyen tényállítás esetén vezet sikerre a felperes igényérvényesítése. Az eljáró bíróságnak nem feladata a felperest tájékoztatni arról, hogy az általa érvényesíteni kívánt jogot mely tények állításával tudja megalapozni (Kúria Pfv.III.21.034/2020/12. szám).

[60] A Pp. 279. § (1) bekezdése értelmében a bíróság a perben jelentős tényeket a felek tényállításainak és perben tanúsított magatartásának, valamint a per tárgyalása során megismételt bizonyítékoknak és egyéb peradatoknak az egybevetése egyenként és összességében történő értékelése alapján a meggyőződése szerint állapítja meg.

[61] Felperes fellebbezésében a Pp. 279. §-a kapcsán azt állította, hogy az elsőfokú bíróság megsértette a bizonyítás eredménye mérlegelésének szabályait, mivel a bizonyítékok egy részét mérlegelési körébe vonta, míg az ő állításainak bizonyítására szolgáló bizonyítékokat figyelmen kívül hagyta, azok egybevetését elmulasztotta és a felperes által bizonyított tényeket bizonyítatlanként értékelte, míg más, az alperes által valójában nem bizonyítottakat pedig bizonyítottaknak tekintette, továbbá okszerűtlenül is indokolt. Az előbbieket az ítéltábla álláspontja szerint az elsőfokú bíróság értékelési, mérlegelési tevékenységének, végsősoron az azon alapuló következtetései helyességének támadását jelenti. Az elsőfokú bíróság érdemi mérlegelő tevékenységét azonban a másodfokú bíróság nem az eljárásjogi, hanem – megváltoztatásra is irányuló fellebbezési kérelem esetén – az anyagi jogi felülbírálat körében vizsgálhatja és bírálhatja felül. Az aggályosság megállapíthatósága esetén ugyancsak a másodfokú bíróság anyagi jogi felülbírálati jogkörének gyakorlásához tartozik a másodfokú állásfoglalás abban a kérdésben, hogy a perben releváns kérdések eldöntése igényli-e, és milyen körben további bizonyítás lefolytatását. Amennyiben ez a kérdés a fellebbezési kérelem kereteire figyelemmel felvethető és arra a válasz igenlő, úgy jellemzően a bizonyítás másodfokú eljárásban történő kiegészítésének nincs akadálya, és csak végső esetben a Pp. 384. § (2) bekezdés b) pontja alapján történhet meg az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése (BDT2023. 4672).

[62] Összefoglalva: az elsőfokú bíróság nem követett el eljárási szabálysértést az anyagi pervezetés, illetőleg a bizonyítékok értékelése körében, ezért a felperesnek az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezésére irányuló kérelme alaptalan.

[63] A felperes az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatására irányuló fellebbezési kérelme kapcsán hivatkozott a másodfokú bíróság Pp. 369. § (3) bekezdés a) és c) pontja szerinti anyagi jogi felülbírálati jogkörére.

[64] A Pp. 369. § (3) bekezdés a) pontja értelmében a másodfokú bíróság a bizonyítás eredményét okszerűtlennek minősítheti és ennek alapját a tényállást módosíthatja, kiegészítheti, míg a c) pont szerint a másodfokú bíróság a megállapított tényekből az elsőfokú bíróságtól eltérő jogi következtetést vonhat le, a megállapított tényeket másként minősítheti. A felperes állítása szerint az elsőfokú bíróság tévesen alkalmazta a Ptk. 6:518. §-a szerinti jogellenes károkozás tilalmára vonatkozó rendelkezést, a Ptk. 6:520. § szerinti általános károkozás tilalmát, a 6:521. § szerinti előreláthatósági elvet, valamint a Ptk. 6:522. § (2) bekezdését, továbbá megsértette a pályázati felhívásra vonatkozó Ptk. 6:74. § (2) és (3) bekezdés anyagi jogi szabályát.

[65] A Ptk. 6:518. §-a értelmében a törvény tiltja a jogellenes károkozást.

A Ptk. 6:519. §-a szerint, aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni, mentesül a felelősség alól a károkozó, ha bizonyítja, hogy a magatartása nem volt felróható.

A Ptk. 6:520. §-a szerint minden károkozás jogellenes, kivéve, ha a károkozó a kárt, d) pont: jogszabály által megengedett magatartással okozta és a magatartása más személy jogilag védett érdekét nem sérti vagy a jogszabály a károkozót kártalanításra kötelezi.

A Ptk. 6:521. §-a alapján nem állapítható meg az okozati összefüggés azzal a kárral kapcsolatban, amelyet a károkozó nem láthatott előre és nem is kellett látnia.

[66] Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában vizsgálta a felperes azon magatartásának jogellenességét, hogy a versenyeztetési felhívásban foglaltaknak megfelelően az E... Bt. pályázatát indokolás nélkül eredménytelenné nyilvánította. E körben megállapította ([51] bekezdés), hogy az alperes magatartása nem volt jogellenes, mivel az E... Bt. ajánlata az ajánlati felhívásban foglaltaktól lényeges körülményekben eltért, másrésről jogszabályi tilalom hiányában nem volt akadálya, hogy az alperes a pályázat feltételei között kiköthesse a pályázatok indokolás nélkül történő eredménytelenné nyilvánításának jogát. Ezen túlmenően vizsgálta a Ptk. 6:521. § szerinti előreláthatóságot is, és a perbeli esetben és megállapította, hogy nem terhelte az alperest ezzel kapcsolatban sem jogszabálysértő magatartás.

[67] A Ptk. a deliktuális kártérítési norma tényállási elemeit a kártérítési felelősség általános szabályai között rögzíti, így a jogellenességet, a kárt, a kettő közötti okozati összefüggést, az előreláthatóságot, illetve a kártérítési kötelezettség terjedelmét. A Ptk. 6:520. §-a kimondja, hogy a károkozás általános tilalmára tekintettel a jogellenesség külön bizonyítása szükségtelen, a károkozás ténye önmagában bizonyítja a magatartás jogellenességét, ugyanakkor taxatív felsorolással szabályozza azt a négy esetkört, amelyben a károkozás nem minősül jogellenesnek. Az elsőfokú bíróság a kivételek között utolsóként (d. pontban) megjelölt, jogszabály által megengedett magatartásnak minősítette az alperes perbeli keresettel támadott döntését.

[68] Az elsőfokú ítélet helyesen utalt arra, hogy a nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. tv. 11. § (16) bekezdése előírja, az önkormányzat az ingatlanait csak versenyeztetés útján hasznosíthatja, a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás értékarányosságával. A Ptk.-n kívüli külön jogszabályi rendelkezések egyes nevesített versenyeztetési eljárásokat szabályoznak, ilyen pl. a közbeszerzés, a kincstári vagyonértékesítés, koncesszióba adás, felszámolási értékesítés stb. (BDT2009. 2087).

[69] A jogalkotó a Ptk. 6:74. §-ába, a szerződéskötés különös formái közé iktatta be azokat a polgári jogi szabályokat, amelyek a versenyeztetési eljárás keretében létrehozott szerződések megkötését érintik. A Ptk. versenyeztetési eljárás szabályai a közbeszerzési törvény hatálya alá nem tartozó beszerzésekre, illetve vagyonértékesítésre kívánnak alapvető garanciális szabályokat rögzíteni, elsősorban az ajánlatkérőt terhelő szerződéskötési kötelezettség és az ajánlattevőt terhelő ajánlati kötöttség tekintetében. A szerződéskötés e különös formáját tárgyaló rendelkezések célja, hogy a versenyeztetési eljárás eredményeként a felhívást tevő ajánlatkérő és az azt elfogadó nyilatkozatot tevő (szerződési ajánlatot benyújtó) fél között szerződéskötési kötelezettséget keletkeztessen. Az ajánlatkérő ez alapján főszabály szerint köteles *az ajánlati felhívással egyező*, legkedvezőbb ajánlatot tevő féllel szerződést kötni [Ptk. 6:74. § (1) bekezdés]. A rendelkezések lényeges eleme tehát, hogy az ajánlatkérőt szerződéskötési kötelezettség terheli, ajánlati felhívását az ajánlati kötöttség beállta után már nem vonhatja vissza, és a szerződéskötést sem tagadhatja meg a legkedvezőbb ajánlatot tevő féllel szemben. A Ptk. ugyanakkor indokolatlanul nem kívánja a felek autonómiáját, szerződéskötési szabadságát leszűkíteni, behatárolni, ezért lehetővé teszi, hogy az ajánlatkérő már a kiírt pályázatban előre kiköthesse az ajánlat visszavonásának jogát, illetve a későbbiekre nézve pedig a szerződéskötés megtagadásának jogát [Ptk. 6:74. § (2)-(3) bekezdés, Kommentár a polgári törvénykönyvhöz, II. kötet, 1412. oldal, Komplex Kiadó, Budapest, 2014.].

[70] Az ajánlati felhívást tevőt tehát külön kikötés nélkül sem terheli szerződéskötési kötelezettség, ha az ajánlati felhívására attól – akár csak részben – eltérő tartalmú ajánlat kerül benyújtásra, mivel ilyen esetben a Ptk. 6:74. § (1) bekezdés azon konjunktív törvényi feltétele nem teljesül, hogy az ajánlatnak maradéktalanul meg kell felelnie a felhívásban foglaltaknak. Emellett a felhívást tevő fél az eredményesen pályázóval a szerződés megkötését akkor is megtagadhatja, ha a felhívásában ezt a jogot külön kikötötte [Ptk. 6:74. § (2) bekezdés], illetőleg a felhívást tevő fél kikötheti, a felhívásban megjelölt határidő lejártáig a felhívás visszavonásának a jogát is [Ptk. 6:74. § (3) bekezdés].

[71] A felperes elsőfokú eljárásban előadott és fellebbezésében is megismételt jogi álláspontja ezzel kapcsolatban az volt, hogy a versenyeztetési eljárás „eredménytelenné nyilvánításának” kikötése az említett két törvényi lehetőség egyikének sem feleltethető meg. Az e tekintetben felek között kialakult értelmezési vita szükségessé teszi a Ptk. 6:8. § (2) bekezdés alkalmazását. A versenyeztetési eljárás kiírása nem tekinthető címzett jognyilatkozatnak, így vita esetén azt úgy kell értelmezni, ahogy azt a *nyilatkozó* feltehető akaratára és az eset körülményeire tekintettel a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint érteni kell. Az eredménytelenné nyilvánítás kifejezésből következik, hogy nem a felhívásban megjelölt határidő lejártáig történő felhívás visszavonás volt az alperesi nyilatkozó célja a kikötéssel, hanem az, hogy a határidő lejártát követően a pályázatok elbírálásának eredményeként ne álljon be a Ptk. 6:74. § (1) bekezdés által szabályozott szerződéskötési kötelezettség. A pályázati kiírásban szereplő megfogalmazás Ptk. 6:8. § (2) bekezdés szerinti tartalmi értelmezése tehát arra vezet, hogy a pályázat kiírója, a szerződéskötés

megtagadásának jogát kívánta kikötni. A Ptk. 6:74. § (2) bekezdés által biztosított jog kikötésére ezáltal hatályosan került sor, így indokolás nélkül is joga volt az alperesnek elzárkózni a pályázóval való szerződéskötéstől. A Ptk. Kommentár fent idézett magyarázatából következik, hogy erre jogszerű lehetőséget biztosít a Ptk. a pályázat kiírójának, kártérítési felelősség ilyen esetben jogellenesség hiányában nem merül fel. A pályázó a pályázati kiírás alapján, annak ismeretében ilyen esetben felvállalja a pályázattal kapcsolatos vagyoni hátrányainak kockázatviselését.

[72] A kifejtetteken túl az ítéltábla szükségesnek tartja kitérni arra is, hogy a perbeli esetben az ajánlati felhívásra (keresetlevél, F/9. számú melléklet) egy pályázat érkezett, amelyet nem a felperes, hanem az E... Bt. nyújtott be (keresetlevél, F/17. számú melléklet). Az alperes 7. számú ellenkérelme A/7. számú mellékleteként csatolt önkormányzati jegyzőkönyvből is megállapítható, hogy az eredménytelenné nyilvánítás mögött az E... Bt. és az alperes közötti, a bérleti szerződés tartalmával kapcsolatos vitás kérdések álltak. Egyrészt a benyújtott ajánlat az ajánlati felhívásban foglaltaktól eltérően lényegesen korlátozni kívánta az alperesi önkormányzat felmondási jogát – a rendes felmondás tilalmát kérte szerződésbe foglalni –, másrészt a bérleti szerződés idő előtti megszüntetése esetén irányadó kártalanítási-kártérítési szabályok tekintetében is eltért a kiírástól az ajánlat. A kártérítési igény megfogalmazásakor az E... Bt. ugyanis olyan feltételt támasztott, amely nem szerepelt a pályázati kiírásban, illetve a felelősen gazdálkodó önkormányzat részéről elfogadhatatlan és az önkormányzati vagyon hasznosításával összeegyeztethetetlen volt, mivel a Ptk. szabályaitól eltérő, azokat meghaladó, túlzott bérbeadási kockázatvállalást követelt. Ezáltal lényegében az alperesnek, mint bérbeadónak garantálnia kellett volna a bérelt területen a bérlők által tervezett üzleti tevékenység nyereségét a bérlői oldal irányában.

[73] Az előbbiekből következik, mivel az alperesnek a Ptk. 6:74. § (1) bekezdésére figyelemmel az ajánlati felhívástól eltérő tartalmú – számára kedvezőtlen, terheesebb feltételeket követelő – ajánlat benyújtása folytán szerződéskötési kötelezettsége nem állt fenn az E... Bt.-vel szemben, így jogszerűen nyilvánította eredménytelenné a pályázatot, és tagadta meg a szerződés megkötését. A szerződés megkötésének ilyen okból történt elmaradása a Ptk. 6:520. § d) pontja szerinti jogellenességet kizáró körülmény volt, erre figyelemmel az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az alperes nem tanúsított jogellenes magatartást azzal, hogy az E... Bt.-vel nem kötött szerződést a perbeli ingatlan hasznosítására. Mivel a deliktuális kártérítési felelősség Ptk. 6:518. §-ában szabályozott lényeges feltétele, a jogellenes magatartás a perbeli esetben két okból sem állapítható meg az alperes vonatkozásában, ezért a kártérítési felelősségi alakzat további tényállási elemeinek, a károkozó magatartás és a kár közötti okozati összefüggés vizsgálata, a kár mértékének megállapítása a jogvita eldöntéséhez már nem szükséges.

[74] A felperes által fellebbezésben felvetett érvénytelenségi kifogást illetően az ítéltábla az alábbi álláspontra helyezkedett. A Ptk. 6:95 §-a értelmében semmis az a szerződés, amely jogszabályba ütközik, vagy amelyet jogszabály megkerülésével kötöttek, kivéve, ha ahhoz a jogszabály más jogkövetkezményt fűz. Más jogkövetkezmény mellett is semmis a szerződés akkor, ha a jogszabály ezt külön kimondja, vagy ha a jogszabály célja a szerződéssel elérni kívánt joghatás megtiltása.

[75] Az érvénytelenségi perekben felmerülő egyes eljárásjogi kérdésekről szóló 2/2010. (VI. 28.) PK vélemény 4/a. pontja szerint a bíróságnak csak a rendelkezésre álló bizonyítási

anyag alapján tényként egyértelműen megállapítható, nyilvánvaló semmisséget kell hivatalból észlelnie. A semmisség megállapíthatósága érdekében a bíróság hivatalból bizonyítást nem folytathat le. Ugyanígy hivatalból észlelnie kell a bíróságnak azt is, ha a szerződés nem jött létre. A b) pont értelmében a semmisség hivatalból történő észlelése a másodfokú eljárásban is kötelezettsége a bíróságnak, ha az elsőfokú eljárás adataiból a semmisségi ok fennállása egyértelműen megállapítható. A fellebbező fél által előadott új tény, vagy új bizonyíték figyelembevételével a semmisség azonban csak akkor állapítható meg, ha fennállnak a régi (1952-es) Pp. 235. §-ának (1) bekezdésében (az új Pp. 373. §-ban) foglalt feltételek.

[76] A Pp. 373. § (1) bekezdése szerint a fellebbezésben és a másodfokú eljárás során – a (2)–(5) bekezdésben foglalt kivételekkel – a keresetet, a viszontkeresetet és a beszámítást (e §-ban a továbbiakban együtt: kereset), illetve az ellenkérelmet megváltoztatni nem lehet, utólagos bizonyításnak nincs helye.

A (2) bekezdés alapján a fellebbezésben új tény állítására akkor kerülhet sor, ha az új tény a fél önhibáján kívüli okból az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőző tárgyalás berekesztését követően jutott a fellebbező fél tudomására vagy következett be, feltéve, hogy az elbírálás esetén rá nézve kedvezőbb ítéletet eredményezhetett volna.

[77] A felperes fellebbezésében hivatkozott a Ptk. 6:95. §-ára, itt kifejtett álláspontja szerint jogszabályba ütközött az alperes ajánlati felhívásban, a versenyeztetés indokolás nélkül eredménytelenné történő nyilvánításának a kikötése. Az előbbieken levezetett okfejtés alapján azonban nincs lehetőség a hivatkozott eljárási szabályra figyelemmel az ajánlati felhívásban megjelölt feltétel jogszabályba ütközése vizsgálatának, mivel a csupán a fellebbezésben megjelölt és az erre figyelemmel a Pp. 373. §-ába ütköző új jogállítást az ítéltábla nem vehette figyelembe.

[78] Fellebbezésében a felperes azt is állította, hogy az elsőfokú bíróság az alperes elsőfokú perköltségének megállapításakor megsértette a Pp. 81., 82. §-ában foglaltakat.

[79] A Pp. 81. § (1) bekezdése szerint a fél a perköltség megtérítését annak felszámításával kérheti. A (2) bekezdés értelmében a felszámítás során meg kell jelölni az igényelt költség összegét, a felmerülésének lényeges körülményeit, azt, hogy a perbe vitt mely jog érvényesítésével összefüggésben merült fel és mindezeket a felszámítással egyidejűleg – szükség szerint – okirattal is igazolni kell. A bíróság által az eljárást befejező határozatban meghatározható költség az annak *összagszerűségét szabályozó jogszabályi rendelkezésre utalással is felszámítható*.

A Pp. 82. § (3) bekezdés alapján a bíróság a perköltség összegét a felszámítás és az ahhoz csatolt okiratok alapulvételével határozza meg. A felszámítani elmulasztott vagy a felszámítottnál magasabb összegű költséget a fél javára nem lehet figyelembe venni.

[80] Az alperes jogi képviselője a keresettel szemben benyújtott 7. számú ellenkérelmében (2. oldal II. pont 2. bekezdés) az ügyvédi munkadíját, mint elsőfokú perköltséget a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdésére figyelemmel kérte azzal, hogy a perköltség felszámítására szolgáló költségjegyzéket legkésőbb a tárgyalás

berekesztéséig, illetve ennek hiányában az eljárást befejező határozat meghozataláig csatolja. A peradatok szerint erre nem került sor, ugyanakkor a tárgyalás berekesztését megelőzően tett bírói felhívásra közölte, hogy a perköltség igénye az ügyvédi munkadíjra vonatkozik, melyet az IM rendelet 3. §-a alapján kért meghatározni a pertárgyértéket figyelembe véve, 27% áfával együtt (22. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 8. oldal 1. bekezdése).

[81] Az ítéltábla álláspontja szerint az alperes perköltségigényét az ellenkérelemben pontosan, a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló IM rendelet pontos megjelölésével határozta meg. Eredetileg a megbízási szerződésében kikötött ügyvédi munkadíjra tartott igényt, utóbb azonban ezen kérelmét – a Pp. eljárásjogi keretei között – az elsőfokú tárgyalás berekesztése előtt megváltoztathatta, és az IM rendelet 3. §-ában tételesen, a pertárgyértékhez igazodóan meghatározott perköltségigényt terjesztett elő. Az ítéltábla álláspontja szerint az IM rendelet 2. §-áról a 3. §-ra történő áttérésnek eljárásjogi akadálya nem volt, az áttérés eredményeként az alperesnek külön nem kellett megjelölni összecszerűen a perköltségigényét, hiszen az az IM rendelet vonatkozó 3. §-ának alkalmazásával az elsőfokú bíróság és a felek számára egyértelműen meghatározható volt. Az ítéltábla álláspontja szerint az IM rendeletre történő utalás a bírói gyakorlatra is figyelemmel elegendő volt a perköltség összegének pontos meghatározásához, szükségtelen volt a jogszabályhely ismételt megjelölése, ezért nem járt el jogszabálysértő módon az elsőfokú bíróság a felperest terhelő elsőfokú perköltség összegének meghatározásakor.

[82] Az előbbiekre figyelemmel az ítéltábla az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[83] Az eredménytelenül fellebbező felperes a Pp. 82. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni a jogi képviselővel eljáró alperes másodfokú ügyvédi munkadíját, melynek összegét az ítéltábla a 3. számú fellebbezési ellenkérelem II/1. pont 2. bekezdésére figyelemmel az A/9. szám alatt csatolt költségjegyzék alapján a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (1) bekezdése, (2) bekezdés c) pontja és (5) és (6) bekezdései alapján állapított meg.

Szeged, 2023. szeptember 28.

Dr. Hámori Attila s.k.

a tanács elnöke

Dr. Dobler László s.k.

előadó bíró

Dr. Tolna András s.k.

táblabíró